

КУРД ЛАСВИЦ ПСИХОТОМИЯ

Превод от немски: Виолета Тончева, 1990

chitanka.info

Имаше едно време един частен доцент по философия, който се наричаше, за да избегнем всякакви недоразумения, доктор Шулце. Един следобед той седеше до писалището си и не можеше да сложи в ред мислите си; наистина от това не би имало никаква друга вреда, стига само да можеше да възстанови нишката, но тя току-що му бе убягнала. Ето че сега някакъв автор пак бе разбрал Шулце коренно погрешно! Това се дължи на този дух на противоречие, който се шири навсякъде, на това принципино недоволство, което не иска да признае нищо друго освен собственото мнение! Ех, да щяха хората най-сетне да осъзнаят, че убеждението празнува най-голямата си победа, когато се жертвува за по-доброто! Но кой ли може да премахне смуцаващото противоречие? Та нали истината говори сама за себе си, стига само човек да успее да сломи първом инерцията на заблуждението! Тогави и теорията на Шулце за чувствата щеше скоро да бъде призната. Ех, да имаше поне някакъв метод! Най-хубав е, както се знае, емпиричният. Дреболия е да се измери с него широтата на съзнанието, а защо не и дълбочината на едно чувство или висотата на един идеал?

Докато той така размишляваше, че се чуваше мозъкът му здравата да пращи, на вратата се почука. Загърнат в наметало, в стаята влезе някакъв мъж, сложи — като поздрави — някакво ковчеже на масата и сам преспокойно седна на един стол. Не можеше да се каже дали е стар или млад; челото му бе толкова високо, че не бе оставило почти никакво място за косата, а изпод гъстите вежди блестяха две ярки, пронизващи звезди.

Той не остави време на философа да се съвземе от изумлението си, а направо започна:

— Разрешете ми, господин директоре, да ви запозная с най-новото постижение на науката. Аз съм психотом и в момента пътешествувам, за да пласирам психичните си препарати; значи съм, тъй да се каже, пътуващ търговец на философски ефекти. Не ме разбирате добре? Забелязвам тук някакво съмнение, позволете!

С тези думи той се наведе напред, посегна внимателно с два пръста към косата на философа и както се маха някому буболечка от дрехата, извади оттам малък предмет, който постави на ръба на маситницата. С удивление Шулце разпозна една изключително миловидна фигурка, не по-висока от няколко сантиметра, която веднага започна да си отпива от маситлото.

— Това е категорията на отрицанието — рече психотомът. — Видях, че ви пречи да разберете обясненията ми, затова я отстраних. Благотворното действие няма да закъснее.

— Но позволете...

— Моля, господин директоре, колебанието ви е само още една последица, съмнението веднага ще престане. Не се страхувайте от нищо, отново ще ви я поставя; междувременно тя се подкрепя, защото мастилото е любимото ѝ питие. Но слушайте по-нататък. Известно ви е, че физиологията на мозъка не постига сигурни резултати. Затова поехме по друг път, ние сецираме самото съзнание. Човек не трябва единствено да мисли за логическите абстракции, а да ги осъществява, да ги персонифицира. Това не е нищо ново, искате да кажете, това още Платон го е правил. А представи ли ги той осезаеми, за да може човек да борави с тях? Митологически да, но нагледно не. Виждате ли, това е проблемът: функциите на съзнанието трябва да бъдат изобразени в пространственото възприятие, но не като се разрушава мозъкът, както правят физиолозите, а като се развива живото действие в живи препарати. Истина е, че и ние, психотомите, можем да покажем резултатите от нашето раздробяване само като сетивни неща, но нашите произведения не са нещо неразбираемо и мъртво, а запазват характерното качество на съзнанието да останат самостоятелен жив Аз. Нашите препарати сами по себе си са личности, непълноценни естествено, защото те са просто части от цялостната човешка личност, но въпреки това са живи и представляват една странна дружинка, която човек с удоволствие изследва.

— Това ми е напълно ясно — съгласи се философът, — благодаря ви. Вие разполагате явно с метод...

— Скъпи господин директоре — прекъсна го непознатият, — днес не мога да ви изложа метода на психотомията, задоволете се на първо време с резултатите. Донесох със себе си най-съществените.

С тези думи той отвори ковчежето и извади от него различни пакетчета и стъкленици.

— Най-напред няколко дреболии — започна той отново да обяснява, — с тях започнахме нашето производство преди още да можем да изобразяваме истинските психични дейности. Ето ви например тук прочутите Платоновидеи.

Той подаде едно запечатано пакетче, което Шулце се опита да развие.

— О, не бива да го отваряте — стресна го психотомът, като му взе отново пакетчето. — Без материална обвивка идеите са невидими.

— Но в такъв случай съвсем няма да зная какво има в хартията.

— Просто трябва да ми вярвате! Тук има впрочем няколко атома на Демокрит, излязоха малко големи, искам да ви ги подаря. Пресъздадохме и някои модерни атоми, но с тях не може да се похвалим. Какво смятате, че е тази малка вселена in puse^[1]? Изглежда миловидна между ореховите черупки, нали? Само дето вътре е малко тъмно! Именно това е една монада на Лайбниц^[2], а те, както се знае, нямат прозорци. В тази стъкленница има една рядкост, която обаче мога да ви оставя малко по-евтино; това е частица от чистия разум на Кант^[3].

— Но той изглежда сив.

— Да, той малко се позамърси през последните сто години. Ала вие можете да го популяризирате и тогава той пак ще стане като нов. А сега най-важното!

Той върна част от предметите в ковчежето; при това на философа му направиха впечатление няколко причудливо оформени вързопчета.

— А какви са тези чудновати наденички тук? — любопитствува той.

— Това са образци от различните видове пространства с положителна и отрицателна мярка за закръгление в три, четири, пет и п измерения. Плаща се според размерите, метърът еди-колко си. Ще ви оставя тук няколко късчета.

— Ами там стрелата и роговият гребен?

— Това са заделени редки екземпляри за витрината. Стрелата е известната елеатска стрела, която „по време на полет е в застой“^[4], а гребенът е от прочутата костенурка, която Ахил не могъл да настигне. Сега обаче внимавайте, тук е единствено достойната, крайна цел на психотомията.

Той постави пред философа три съда. Първият бе прозрачно стъклено ковчеже, подредено като изящна кукленска стаичка, в която се разхождаше цяла компания от малки, загърнати в леки воали фигурки, подобни на самодиви. Шулце веднага разпозна в тях

категориите на разума по приликата с категорията на отрицанието, която вече бе изпила значителна част от мастилницата му.

— Човек изобщо не може да предположи — сподели той, — че тъкмо разсъдъчните понятия, които се считат за най-суховатото нещо на света, имат такъв прелестен вид.

— Да, странно е — потвърди психотомът, — но то се обяснява с чистото, философско потекло, без смещения, докато другите състояния на съзнанието, чувства и тям подобни, произтичат от обикновения живот. И след това помислете за женските характери, които са залегнали още в наименованията: количественост, действителност, отрицание, причинност и т.н.^[5] Ето една лупа, разгледайте по-отблизо отрицанието. Приятно Създание, само че не се погажда с другите. Сега може да се купи евтино, защото е със силно подронен авторитет. Как смятате, колко ще ми плати правителството, ако отнема на членовете на опозицията категорията на отрицанието, така както постъпих с вас? Виждате ли тук блестящата в пъстроцветни багри госпожица как се обръща на всички страни? Това е лимитацията^[6]. Тя прави така, че едно нещо да не е нито едното, нито другото, нито черно, нито бяло, нито да, нито не; много се търси при избори. Ето тук виждате категорията на възможността, много търсена от теолозите, и нейната близначка — невъзможността, която е особено популярна сред юридическите защитници. Но ето че идваме сега до чувствата. — Той отвори една кутия, пълна с тъмни, слузести топчета.

— Та това е хайвер — учуди се Шулце.

— Така изглежда, но това са препарирани чувства и настроения. Погледнете ли по-отблизо, ще разпознаете във всяко от тези мехурчета нещо като физиономия. Естествено, те са, тъй да се каже, низшите организми на психичния живот, но тъкмо затова представляват и обширната основа на човешкото съществуване. Всички те са гладки и хлъзгави, защото неустойчиво се плъзгат едно през друго. Мислите, че държите в ръцете си радостта, а ако погледнете добре, то е ядът. Впрочем те са номерирани — ето списъка, — тъй като от тях има прекалено много. Не ги продавам поотделно, защото се запазват само вкупом; никой не би взел болката, унието, страха, мъката, глада, неприветливостта. Ала времето напредва. Затова не искам да ви задържам повече с чертите на характера, днес те никъде не се срещат в чист вид. Обаче това непременно трябва да видите, това са *идеалите*.

— Идеалите ли? Та това са течности; бих сметнал съдържанието на тези шишенца за ликьор.

— Да, натопени са в спирт, в противен случай ще се разпаднат. Погледнете ли срещу светлината, ще забележите слабо проблясващи ефирни създания да възхождат и да слизат. Тук, в тази червеникава съдинка, е свободата. Имам само този малък образец, защото в цяла Европа не можах да намеря повече от нея. Ето я човечността. Тя е поевтина, но се търси само още от Дружествата за закрила на животните. Това пък е безсмъртието, от него още нищо не съм продал, защото то сега се постига изкуствено. А сега, скъпи докторе, останете си със здраве! Искам да ви оставя тези три неща. Разгледайте ги подробно, но внимателно — категориите, настроенятията и идеалите. Храна не им е необходима; ако категориите станат прекалено неспокойни, сложете ги върху един от ръкописите си, за да ги поуморите малко с глад. А ето ви още нещо в добавка.

Психотомът постави пред него шишенце, в което имаше едно създанийце като картезианско дяволче.

— Какво е това? — попита философът, който едва се съвземаше от изумление.

— Височайшата глупост — отвърна психотомът и с това изчезна.

Шулце се хвана за главата, походи насам-натам — не, не сънуваше. Допусна, че е измама, може би някакъв нов метод за промъкване на крадци, но пък от стаята не липсваше нищо. Тук си стояха ковчетата, стъклените, шишенцата, тук си бяха и наденичките, които би трябвало да съдържат пространствени образци. Върху мастилницата още си седеше отрицанието. Колко неприятно! Психотомът бе забравил да му го *постави* отново. Но той навярно ще се върне. И тъй — Шулце го остави да седи там, където си беше, още повече че не изпитваше ни най-малко неудобство от отсъствието му.

Едва се реши да докосне психичните препарати и само колебливо повдигна за момент капака на кутията с настроенятията. Изведнъж подскочи. Искаше да излезе навън, да си почине на чист въздух. Докато слизаше по стълбата, се спъна в домашния котарак и насмалко не падна. Искрено се зарадва, че не е наранил доброто животинче.

Щом излезе през вратата и поиска да надене ръкавиците си, забеляза на ръката си едно тъмно мехурче от кутията с настроенятията, което незабелязано се бе лепнало там. Различи върху него отметка с

номер едно и си спомни, че първото име в списъка бе задоволството. Е, той също бе напълно доволен и пъкна топчето в кибритената си кутийка.

Времето бе меко. Полутопеният сняг се разстилаше кишав и мръсен върху грапавата настилка, така че кракът се подхлъзваше при всяка стъпка. Мъглата задържаше последните отблясъци на здрача и тъй като фенерите още не бяха запалени, човек не можеше добре да види къде стъпва. Шулце помоли един мелничарски слуга за извинение, задето се е блъснал в него, и се зарадва на брашнените следи върху тъмното си пардесю, които се разляха в приятно лепило. Срещна го градският съветник Билих, когото той често бе ядосвал с упреците си към градската управа. Шулце го заговори, придружи го.

— Кучешко време — оплака се градският съветник. — Да се изрине отново този сняг, ще струва на града...

— Разбира се — прекъсна го Шулце, — ще трябва да се плати на хора да разчистят, но е също толкова добре, ако снегът си остане. Неравностите на паважа определено засилват очарованието на местността, а запълването им със сняг е много поучителна картина за уравниосяващата дейност на природата. Всеки патриот може само да одобри, ако естественото състояние на града ни се запази.

— Не ми се ще да вярвам, господин докторе, че подигравките ви...

— Господин градски съветник, уверявам ви, че се чувствавам напълно добре в нашите условия. Желая всеки гражданин да осъзнае необходимостта, че затруднения от този род трябва да се поощряват като възпитателно средство за човечеството. Тази тъмнина по улиците изостря сетивата на пешеходците и кочияшите, тя е от полза не само за градската каса, но при определени обстоятелства и за лекарите и хирурзите. Колко суетност, колко страст към труфилата ще бъдат потиснати, колко излишни разноски за тоалети ще се избягват благодарение на това, че от четири часа нататък нашите дами не ще могат да бъдат видени повече. Ако бях градски депутат...

— Трябва да станете, господин докторе, искам честната ви дума!

— Разбира се, с най-голямо удоволствие. Няма законопроект, който непременно да не одобря.

— Също и повишението на общинския данък ли?

— Естествено. Никога не може да има достатъчно данъци, защото няма нищо по-възвишено, нищо по-радостно и по-ощастливяващо от това, да жертвуваш цялото си имущество за благо на общността.

— Браво! Браво! Отивам в „Червеното лале“ на постоянната си маса, още днес ще ви осигуря десет гласа. Довиждане!

Градският съветник се сбогува въодушевено. Шулце също сметна, че мисълта за неговото си академично местенце не е лоша, и пое в набелязаната посока. Не вървя много и срещна една дама, чиято словоохотливост той друг път избягваше, като обикновено отдалече я заобикаляше. Днес тя му се видя, доколкото това позволяваше тъмнината, в розова светлина. Без съмнение Лиолинде фон Цвинкервиц бе сложила руж. От десет години — точно толкова време Шулце бе частен доцент — тя твърдеше, че той я ухажда, и точно толкова време го принуждаваше при всяка среща да водят дълъг разговор. Шулце обичаше да се оплаква, че по този начин е загубил вече цели два семестъра — сметнато по три месеца на семестър, по двадесет дни на месец и по час и половина на ден, — тъй като точно толкова траеха лекциите му по история на гръцката философия преди Сократ. Ала сега Лиолинде бе изцяло пленена от любезността на Шулце и трогната му призна, че е написала новела, само неколкостотин страници. Дали той не би пожелал да я прочете.

— С най-голямо удоволствие, прескъпа госпожице! Как са радвам на насладата да хвърля един поглед в живота на прекрасната ви душа! Как ще завидвам на героя, когото полъхът на вашия гений е увенчал с вълшебните краски на любовта ви!

— Да — възторгна се Лиолинде, — вие отгатвате чувствата ми! О, тази проникателност на философите! Ах, не се осмелявам — не, не бива да ви давам новелата си! Ами ако съм се заблудила...

— Няма заблуда за истинската поетеса. Не се съмнявайте в преданото разбиране, което ще проявя спрямо чувствата на героя ви.

— Но вие не знаете...

— Зная, че съм доволен.

Лиолинде замълча. Те бяха излезли на алеята за разходки, наблизко блещукаше червеният фенер. Лиолинде продължаваше да върви нататък.

— Още дълго ли ще се разхождате тук? — попита тя.

Шулце имаше чувството, че всъщност не му се иска, влечеше го към фенера, но не можеше да каже „не“. И тъй, той крачеше напред. До него Лиолинде. Улисан в мисли, в края на алеята той зави обратно, Лиолинде също. Все още не си приказваха. Лиолинде се подхлъзна — лек вик, — после тя пое ръката, която той и предложи.

— Хлъзгавината — поясни той — е най-благоприятното и най-прелестното свойство на телата; тя е стъпалото, от което материята прекрачва към идеята; затова Епикур е смятал психичните атоми за най-хлъзгавото нещо. Не без основание езиковият дух благозвучно свързва раболепието с вярата и щастието^[7].

Лиолинде стисна леко ръката му и прошепна:

— Защо да не си кажем, че се разбираме?

— Разбираме се — откликна той. Тогава Лиолинде увисна на шията му, благодарение на пестеливостта на градския съвет, сред тъмата на безлюдната алея, на двадесет крачки от червения фенер. Дочу се леко покашляне, стъпки...

— Довиждане! — Лиолинде изчезна. Духовно блажен, Шулце влезе в любимото си заведение, където се сблъска на вратата със своя приятел и колега, професор Обервасер.

За Шулце това стана една опасна вечер, защото никому нищо не можеше да откаже. За следващата сутрин обеща на геолога да го придружи на целодневна екскурзия, но същевременно увери съседа си отляво, че в дванадесет часа ще му даде някакво сведение в библиотеката, а след като двамата си заминаха, той прие от един пристигнал по-късно клиент покана за закуска по същото време.

Когато стана въпрос за спомените му от разни пътешествия, той се оплете в безкрайна мрежа от лъжи, защото на никакъв въпрос не можеше да отговори отрицателно, а накрая се спречка с колегата си Обервасер заради известната литературна свада, в която той бе влязъл с прочутия философ Вайсшон за нагледността на чистото нищо.

— Може ли един разумен човек — така извика Обервасер възмутено — да смята за възможно, щото чистото премахване на някое понятие като такова, без да утвърждава от своя страна небитието, да придобие белези, които го отличават вътре в границите на възприемчивостта, при все че е дадено само чрез обикновена абстракция, определено посредством отрицанието на тази абстракция към съпротивна конкретизация?

Разбира се, той очакваше едно също толкова възмутено „не“ от устата на Шулце, но — за всеобщо изумление — Шулце каза:

— Без съмнение нищото е съвсем положително, доколкото именно аз не мога да го отрека. А що се отнася до вашето изследване, за което мисля с най-голямо удоволствие, то мога само да кажа, че вие имате също толкова право, колкото и Вайсшон, защото изобщо всички преценки на всички хора при всички обстоятелства са утвърждаващи.

На това място Обервасер се изправи потресен и си тръгна с убеждението, че Шулце е попрекалил с пиенето. Наистина сега случаят не бе такъв, но по-късно и това стана, когато другите колеги си бяха отишли. Защото колкото и пъти да го попиташе келнерът дали би си поръчал още една чашка, той не бе в състояние да каже „не“, освен това му се услаждаше превъзходно. Същото му се случи с избора на менюто, както за съжаление и при заплащането, понеже се отказа от всякаква проверка. Бе станало късно, когато потегли към къщи, а по пътя се поспря още за малко при нощния пазач, защото той твърдеше, че няма нищо по-хубаво от това, в кишава зимна нощ да се подпираш о ръба на някой зид с пика в ръка.

Когато късно предобед Шулце се събуди и се опита напразно да извика в паметта си случките от вчера, той внезапно съзря върху стола пред леглото си котарака на хазяйката му, който го наблюдаваше със сериозна и, както му се стори, неодобрителна физиономия. А как се изплаши, когато откри между предните лапи на животното своята категория на отрицанието, която то очевидно бе взело за птица или нещо такова и я бе уловило. Без да иска, направи движение по посока на стола; тогава котаракът изведнъж проговори с ясен глас:

— Останете спокойно да си лежите, многоуважаеми господин докторе, и не се чудете, че аз говоря. Моите известни предци — белетристи и епици — са имали за това по-незначителни мотиви от мене, защото през тази нощ аз изядох всички категории върху писалището ви.

— Кълна се в свети Имануел! — извика Шулце. — Колко бяха?

— За съжаление не ги преброих — дълбоко въздъхна Шулце, докато котаракът продължи — и действително се разкайвам, че заради това не може да се изглади прочутият спорен въпрос за броя на категориите. Ала тъй като погълнах, макар и не с шепи, то все пак достатъчна порция разум, си позволявам най-покорно да ви обърна

внимание, че пропуснахте да вземете господин професор Щайншлайфер за геоложката експедиция, че сега в дванадесет часа не сте в библиотеката, че най-накрая не отказахте поканата за закуска.

Шулце кимна печално.

— Жалко, жалко, господата много ще ми се сърдят. Но върнете ми, скъпи господин Хинце^[8], моята категория на отрицанието.

— Търпение — призова котаракът. — Искам само още да ви кажа, че жестоко обидихте господин Обервасер, чийто глас, както се знае, е решаващ във факултета. Навярно и сега няма да станете извънреден професор. А това, че запалката ви е загубена, кесията ви празна и пардесюто съсипано — в сравнение с горното — са само дребни неприятности. Освен това тук пристигнаха още няколко писма, които не искам да скрия от вас.

— Продължавайте — въздъхна Шулце, примирен със съдбата си.

— Господин градският съветник Билих ви пише, че изборът ви за депутат е подсигурен — тук Шулце издаде вик на ужас — и че вашите самопожертвувателни изказвания са го насърчили да предложи на оценъчната комисия увеличение на данъците ви с три степени. После следва призовка за разпит относно делото за обида на нощния пазач Вармбир. По-нататък има един обемист ръкопис: „Сърдечна нощ и лъчиста сила“, новела от Линолинде фон; Цвинкервиц, и със същия почерк едно също толкова обемисто есе: „За безсмъртието на душата, мисли на една жива“. И към тях писъмце: „Скъпи приятелю! Нали още днес ще прочетете? Място и час, както вчера, където трепереща очаква присъдата ви Л.Ф.Ц.“

Шулце закърши ръце.

— Най-накрая — обяви котаракът — има още едно писъмце от същата ръка. То гласи: „Любими! Признах всичко на мама. Тя те очаква днес на обяд. Опиянена съм от щастие! Вечно твоя — Линолинде“.

— Скъпи ми господин Шулце — обобщи котаракът, — ако друг път вземете със себе си задоволството, тогава във всеки случай не оставяйте отрицанието вкъщи. Имам честта да ви го връча отново.

При тези думи котаракът придобиваше все повече и повече чертите на психотома — изведнъж Шулце усети енергичен натиск по главата и изгуби от погледа си едновременно и категорията, и котарака.

Бързо скокна, нахлузи дрехите си, охлади главата си и влезе в работния си кабинет.

На прага лежеше домашното му кученце, верният Нонсенс^[9], от устата му още висеше една от наденичките с пространствените образци. Доброто животно бе помислило, че са за ядене, но в тялото му координатите се бяха раздалечили и сега то лежеше, изкривено във всички измерения, неподвижно в нозете на господаря си. Шулце го повдигна със състрадание и тогава един глас му каза:

— Остави го да си лежи, Шулце, той само привидно е мъртъв.

И наистина бе така. Като истинско куче на философ, то щеше скоро да повърне метагеометрията като несмилаема.

Говорещият бе най-добрият приятел на Шулце, доктор Мюлер, средно способен медик, който удобно се бе разположил на дивана.

— Впрочем ти, приятелю, изглеждаш плачевно — установи той, — съжалявам, че не ти оставих нито една лъжица хайвер. Но той беше отличен. Кой ти го подари?

— За бога, Мюлер, ти си изпразнил тази кутия тук?

— С най-добър апетит; нали не ми се сърдиш? Изпих към него и тези ликьорни образци, малко силни, но изискани.

— Нещастни човече, та това бяха моите чувства, това бяха моите идеали! Ти си изгълтал всички чувства и идеали на човечеството, канибал такъв, какво ли ще стане сега с тебе?

— Чувства в хайвера и идеали в ракията? Вие, философите, сте по-практични, отколкото би могъл да си помисли човек. Ето, виждаш, че никак не ми е навредило.

Един истински медик такива дреболии не го засягат. Връщам ти освен това запалката, бе паднала на стълбата. Я, я, дай да видя, та това е още едно такова необичайно създание; обаче наистина изглежда знаменито...

— Вдигни го, това е задоволството.

— Прилича ми на нов вид паразит, ще се опитам да посея чиста култура. А сега разказвай, как се подреди така?

Шулце се изповяда. Лекарят премери пулса му и каза:

— Човече, ти още не си си отспал, следобед ще ти стане по-добре. Радвай се въпреки, че котаракът и аз изядохме тези глупости, на тебе това във всеки случай щеше да ти се отрази по-зле. Можеш да ми

дадеш още една пура, при условие че в нея не е завит никакъв психологически изрод.

Той запали пурата и като се сбогува непринудено, си тръгна. А Шулце седна на писалището, натопи перото в мастилницата, която отрицанието наполовина бе изпило, и написа писма с извинения и откази. И тъй като неговата категория на отрицанието се бе заситила с мастило, веднага след това нахвърли още една рецензия. После меланхолично подпря натежалата си глава с ръце и си спомни с въздишка за психотома и злополучните му дарове. Всички бяха изчезнали — не, греша! Една стъкленичка още стоеше в ъгъла и от нея дръзко го разглеждаше дяволче.

То бе височайшата глупост.

---

[1] In puce (лат.) — в един орех, в същината, в сбита форма, накратко. Б.пр. ↑

[2] Немският философ Лайбниц (1646—1716) определя първичния съставен елемент на битието като монада. Б.пр. ↑

[3] Алюзия за философския труд на Кант „Критика на чистия разум“ от критическия му период след 1770 г. Б.пр. ↑

[4] Елеа — в древността град в Долна Италия, седалище на философска школа, основана през 540 г. пр.н.е. Елеатската стрела е един от парадоксите на Зенон. Тъй като пространството може да се раздели на безкрайно много точки и една пусната стрела се намира в даден момент в определена точка от пространството, то стрелата не би могла да прелети до следващата точка, защото между тези две точки в пространството има още безкрайно много други такива точки и т.н., в които стрелата в крайна сметка би трябвало постоянно да се намира в застой. Б.пр. ↑

[5] В немски език всички тези съществителни имена са от женски род. Б.пр. ↑

[6] Лимитация от *limito* (лат.) — ограничавам, тук ограничение. Б.пр. ↑

[7] В немски език се получава алитерацията *Glatte* (хлъзгавина, прен. раболепие), *Glaube* (вяра), *Glück* (щастие). Б.пр. ↑

[8] В немските приказки обикновено името на котарака е Хинце. Б.пр. ↑

[9] Безсмислица, нелепост (англ.). Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.